

DICTIONAR
DE
OMONIME

PENTRU ELEVI

A

a¹, s. m. invar. prima literă a alfabetului limbii române; sunetul corepunzător acesteia.

a², interj. 1. exclamație care exprimă admirație, entuziasm, indignare, supărare. 2. exclamație care exprimă reamintirea bruscă a unui lucru.

a³, prep. precedă infinitivul: a marca; stabilește un raport de comparație sau de asemănare: aduce a minciună.

a⁴, prep. formează numerale distributive: un tren a 10 vagoane.

a⁵, prep. în structura infinitivului (a dansa); în structura unor adeverbe (de-a binelea); în circumstanțialul de mod (miroase a benzină).

abá¹, s. f. țesătură din lână prelucrată la puiă, de culoare albă din care se croiesc haine țărănești.

abá², interj. (înv.) (în propoziții interogative) exclamație care exprimă mirarea, cu ajutorul ei i se atrage unei persoane atenția când vorbește.

abagerie¹, -ii s. f. atelier sau industrie producătoare de haine.

abagerie², s. f. meserie de abagiu.

abandón¹, -uri s. n. părăsirea familiei de către persoana care avea obligații morale de a o întreține.

abandón², -uri s. n. renunțarea de către un concurent de a mai continua o întrecere sportivă.

abatáj¹, -e s. n. modalitatea de tăiere sau de extragere a unei roci dintr-un zăcământ.

abatáj², -e s. n. sacrificarea animalelor la abator.

abáte¹, -ți s. m. titlu dat superiorului unei abații; titlu onorific acordat unor preoți catolici pentru meritele lor.

abáte², vb. 1. a se îndepărta de la o anumită cale; 1. (despre fenomene ale naturii) a veni pe neașteptate.

abáte³, vb. a doborî, a culca la pământ.

abátere¹, -ri s. f. încălcarea unor reguli.

abátere², -ri s. f. (tehn.) diferența dintre valoarea măsurată a unei mărimi și cea reală.

aberáție¹, -ii s. f. abatere de la ce este normal și corect, absurditate, ineptie.

aberáție², -ii s. f. defecțiune a unei imagini produse de un instrument optic prin care se manifestă neclaritatea sau formarea de irizații pe contururi.

ablațiúne¹, -uni s. f. acțiunea de transportare cu ajutorul vântului, apelor și ghețarilor a materialului rezultat în urma dezagregării solului.

ablațiúne², -uni s. f. îndepărtarea prin operație chirurgicală a unui organ, a unui membru al corpului omenesc, a unei umflături.

abolít¹, -uri s. n. faptul de a abolii.

abolít², -ă, -ți, -e, adj. desființare.

abordá¹, vb. 1. a acosta la țarm; 2. a se apropia de o altă navă (îndeosebi având intenții agresive).

abordá², vb. a se apropia de o persoană cu scopul de a-i vorbi.

abordá³, vb. a începe tratarea, studierea unei teme, a aduce vorba despre ceva.

ábraș¹, ă adj. (despre cai) năvălaș; (despre oameni) violent, impulsiv.

ábraș², -ă adj. (despre acțiunile oamenilor) fără rezultat, nereușit.

abrogát¹, -uri s. n. faptul de a abroga.

abrogát², -ă, ți, e adj. lege, decret fără valabilitate; care a fost anulat, desființat.

absolút¹, -ă adj. care este independent de orice relație, de orice condiție; (mat.) a cărui valoare nu depinde de sistemul la care este raportat și nici de condițiile în care a fost măsurat.

absolút², -ă adv. cu desăvârșire, exact, perfect.

absolutóriu¹, -ie s. n. diplomă de absolvire a unei școli superioare.

- atribuit¹**, -uri s. n. faptul de a atribui, atribuire.
- atribuit²**, -ă, -ți, -e adj. dat, conferit, repartizat, considerat în proprietatea cuiva; (operă) recunoscută a fi a unui autor.
- atribut¹**, -e s. n. însușire proprie a unui lucru, semn distinctiv.
- atribut²**, -e s. n. parte secundară a propoziției ce determină un substantiv sau un substitut al acesteia.
- au¹**, adv. 1. oare, 2. conj. sau, ori.
- au²**, interj. exclamație care exprimă durerea, mirarea etc.
- augur¹**, -i s. m. (la români) persoană care prezicea viitorul având ca repere zborul păsărilor, visele, fenomenele atmosferice etc.
- augur²**, -e s. n. prevestire făcută de auguri; a fi de bun (rău) augur = a fi un semn bun (rău).
- august¹**, s. m. invar, a opta lună a anului, gustar.
- august²**, -ă adj. demn de venerație, preaslăvit (folosit în special ca epitet pentru monarhi și familiile acestora).
- ăule¹**, s. f. pl. (sg. aulă) sală mare într-o clădire publică.
- ăule²**, s. n. pl. (sg. aulă) sat de munte în Crimeea, Caucaz și Asia Centrală.
- ăură¹**, s. f. aureolă, nimb.
- ăură²**, s. f. stare particulară la unii bolnavi ce anunță declanșarea unei crize epileptice.
- aureolă¹**, -e s. f. cerc luminos pe care în special pictorii îl folosesc pentru înconjurarea capetelor sfinților.
- aureolă²**, -e s. f. zonă obscură care înconjoară o flacăra, un bec electric.
- auricular¹**, -i s. m. degetul mic de la mână.
- auricular²**, -ă, -ri, -re adj. specific urechii, referitor la ureche; în formă de ureche; referitor la auricul.
- aurit¹**, -uri s. n. faptul de a auri, aurire.
- aurit²**, -ă, -ți, -e adj. suflat, țesut, placat, brodat cu aur; (gură) prevestitoare, profetică; auriu; strălucitor; fericit.
- auspiciu¹**, -ii s. n. (la români) prevestire făcută de către auguri.
- auspiciu²**, -ii s. n. protecție, ocrotire (ex. totul este sub auspiciile legii).
- ăuto¹**, s.n. element de compunere (de la sine, automat) folosit la formarea de substantive, adjective, verbe, însemnând "de la sine", "automat".
- ăuto²**, adj. invar, care se referă la automobile.
- autodeterminat¹**, -uri s. n. faptul de a (se) autodetermina; autodeterminare.
- autodeterminat²**, -ă, -ți, -e adj. care decide singur; care-și hotărăște singur soarta.
- autoechilibrare¹**, -ări s. f. stabilire a poziției de echilibru fără ajutor din afară; autocontrol fizic, moral, afectiv.
- autoechilibrare²**, -ări s. f. echilibrare a roților unui automobil.
- automat¹**, -ă adj. (despre aparate, mașini etc.) care este acționat printr-un dispozitiv mecanic.
- automat²**, s. n. dispozitiv, aparat, mașină care efectuează o anumită operație fără intervenția omului; (fig.) persoană fără voință, fără inițiativă.
- autonomie¹**, -ii s. f. dreptul unei națiuni de a se conduce după propriile legi.
- autonomie²**, -ii s.f. autonomie de zbor = = timpul de mentinere a unui avion în aer fără a fi alimentat din nou cu combustibil.
- autoritate¹**, -ăți s. f. putere, drept de a da dispoziții cu caracter obligatoriu, de a impune cuiva ascultare.
- autoritate²**, s. f. prestigiu, vază; persoană care se impune prin prestigiul său.
- autovaccinat¹**, -uri s. n. faptul de a se vaccina singur; autovaccinare.
- autovaccinat²**, -ă, -ți, -e adj. care s-a autovaccinat; suspus unui autovaccin.
- autovalorificat¹**, -uri s. n. faptul de a se valorifica singur; autovalorificare.
- autovalorificat²**, -ă, -ți, -e adj. care își valorifică singur calitățile; valorificat de către posesor.
- avâl¹**, s. n. (op. amonte) parte către care curge un râu.
- avâl²**, s. n. (fin.) garanție specială de plată a unei cambii.
- avâns¹**, -uri s. n. sumă de bani plătită înainte pentru executarea unei lucrări, prestarea unor servicii.

avâns², -uri s.n. interval de distanță cu care cineva este înaintea altcuiva.
avansá¹, vb. a da cuiva o plată cu anticipație, a plăti în avans.
avansá², vb. a trece pe un etaj superior în domeniul profesional.
avânt¹, -uri s. n. vioiciune, energie, forță în mișcări.
avânt², -uri s. n. dezvoltare rapidă, progres remarcabil într-un anumit domeniu, într-o perioadă etc.
avantáj¹, -e s. n. profit obținut de o persoană în raport cu o anumită situație dată.
avantáj², -e s. n. superioritate, atu de care se bucură datorită unor împrejurări favorabile.
avár¹, -ă adj. zgârcit, avid, hapsân.
avár², -i s. m. populație turcică din perioada marii migrațiuni în Câmpia Panonică.
ává¹, s. m. (rar) părinte, tată.
ávă², -e s. f. unealtă de pescuit formată din trei fășii de plasă.
avíz¹, -e s. n. anunț oficial.
avíz², -e s. n. decizie, rezoluție (a unei autorități competente).
axá¹, vb. a transforma o piesă cilindrică astfel încât axa ei de simetrie sau rotație să coincidă cu o axă dată.
axá², vb. a se concentra pe un anumit domeniu, a se orienta spre ceva anume.
axă¹, -e s. f. dreapta pe care se consideră un sens de parcurs.
axă², s. f. alianță a puterilor centrale în timpul celui de-al doilea război mondial.
azóic¹, -ă adj. (despre un mediu) lipsit de animale; (despre terenuri) lipsit de fosile.
azóic², -ă adj. (despre compuși organici) care conțin azot.
azotát¹, -ți s. m. sare a acidului azotic; nitrat.
azotát², -ă adj. care are în compoziția sa azot.
azvârlít¹, -uri s. n. faptul de a azvârli; azvârlire; respingere; nesocotire, repezire.
azvârlít², -ă, -ți, -e adj. care a fost aruncat; izbit; alungat; cheltuit; împins; respins; nesocotit.

B

ba¹, adv. nu, nicidecum, întărește negația sau o afirmație.
ba², s. n. semnul simbolic în tabloul lui Mendeleev al bariului.
babalác¹, -i s. m. (fam.) om bătrân, neputincios.
babalác², -i s. m. bârnă groasă așezată în centrul morii de vânt pentru ca aceasta să se rotească în bătaia vântului.
babáná¹, adj. mare, de dimensiuni apreciabile.
babáná², -e s. f. oaie bătrână fără dinți.
bábá¹, -e s. f. femeie la o vârstă înaintată.
bábá², -e s.f. stâlp de susținere a unui acoperiș sau plafon de lemn.
bábá³, -e s. f. ciupercă comestibilă roșie care trăiește pe crăci uscate și putrede.
bábá⁴, -e s. f. pește mic, cu capul mare, din apele de munte, denumit și zglăvoacă.
bábiță¹, -e s. f. (ornit.) pelican.
bábiță², -e s. f. numele unor specii de ciuperci care au forma unei copite de cal și se dezvoltă pe coaja copacilor; din acestea se obține iasca.
bac¹, -uri s. n. platformă plutitoare folosită la traversare de lacuri, râuri atât a oamenilor cât și a vehiculelor.
bac², -uri s. n. element auxiliar la uneltele de strângere cu care se prind presele în vederea prelucrării lor.
bac³, -uri s. n. (tehn.) vas cu diferite întrebuințări industriale.
bacará¹, s. f. cristal de calitate superioară.
bacará², s.f. joc de cărți în care nouarii au valoare, iar decarii numiți bacara sunt egali cu zero.
baci¹, s. m. cioban (care conduce o stână).
baci², s. m. cel care câștigă și aruncă primul la jocul de arșice.
bácon¹, -i s. m. tutun turcesc.

- búlă**², -e s. f. denumire a unor acte de stat în evul mediu.
- bulină**¹, -e s. f. capsulă în care se pune medicamentul; bucată rotundă de hârtie folosită drept etichetă; desen circular imprimat pe o țesătură.
- bulină**², -e s. f. parâmbă pentru manevrarea pânzelor la nave.
- bulbuc**¹, -i s. m. bășică de apă, săpun etc.
- bulbuc**², -i s. m. plantă erbacee răspândită în zonele muntoase și ocrotită de lege.
- buletin**¹, -e s. n. act oficial care demonstrează identitatea unei persoane.
- buletin**², -e s. n. notă oficială care conține informații de interes public.
- buletin**³, -e s. n. listă cu numele candidaților la alegeri, din care alegătorul alege pe cel căruia îi acordă votul.
- bulină**¹, -e s. f. capsulă în care se include un praf luat ca medicament.
- bulină**², -e s. f. bucățică de hârtie unsă cu gumă arabică, folosită pentru lipirea plicurilor, a dosarelor.
- bulină**³, -e s. f. parâmbă pentru manevrarea pânzelor unei ambarcațiuni.
- buluc**¹, -uri s. n. mulțime de oameni adunați la un loc, gloată.
- buluc**², -uri s. n. (în trecut în Țările Românești) nume dat unei unități militare formate din mercenari.
- bulz**¹, -i s. m. (pop.) cocoloș, bulgăre.
- bulz**², -i s. m. (tehn.) bucățî de cherestea așezate astfel încât să reconstituie trunchiul bușteanului din care au fost tăiate.
- bumb**¹, -i s. m. (pop.) nasture.
- bumb**², -i s. m. dispozitiv cu care se leagă coarda la unele instrumente cu coarde.
- bumbăcărie**¹, -ii s. f. plantație de bumbac; întreprindere unde se prelucrează bumbacul; confecții din bumbac.
- bumbăcărie**², -ii s. f. meseria bumbăcarului.
- bumburéz**¹, -i s. m. (reg.) grăunțe.
- bumburéz**², -i s. m. plantă erbacee cu spice brun-închis.
- bun**¹, ă adj. care are însușiri pozitive, (despre oameni) care se poartă bine cu ceilalți; (despre fapte) corect, cuviincios, ex: bun la inimă = milostiv.
- bun**², -ă adj. corespunzător, folositor, plăcut, ex.: vreme bună = vreme frumoasă.
- bun**³, -i, -e s. m. și f. (pop.) bunic, bunică.
- buncăr**¹, -e s. n. depozit unde se păstrează cărbuni sau minereuri.
- buncăr**², -e s. n. mic adăpost blindat pe câmpul de luptă.
- bunceág**¹, uri s. n. îngrămădire de trunchiuri căzute, crengi uscate, ierbărie.
- bunceág**², -uri s. n. covor de mușchi.
- burá**¹, vb. a ploua mărunț și des.
- burá**², vb. a acoperi cu balast golurile de sub liniile de cale ferată.
- bură**¹, s. f. ploaie mărunță și deasă.
- bură**², s. f. dopul de la cartușele cu alicie.
- burdúf**¹, -uri s. n. sac făcut din pielea netăbăcită a unor animale pentru a transporta apa, a se păstra brânza.
- burdúf**², -uri s. n. perete pliant de piele sau pânză care este așezat între vagoanele de călători, pe punțile de comunicație.
- burduș**¹, vb. a ticsi, a umple până la refuz, (fam.) a bate pe cineva foarte tare.
- burduș**², vb. (despre tencuieli) a se coșcovi.
- buréte**¹, -ți s. m. (bot.) ciupercă.
- buréte**², -ți s. m. (zool.) animal cu corpul format din fibre elastice care trăiește lipit de stâncile submarine.
- burléscă**¹, -ești adj. f. extravagant, vulgar.
- burléscă**², -ești s. f. compoziție muzicală de mici proporții cu caracter umoristic.
- búrsă**¹, -e s. f. sumă de bani acordată de stat unui elev sau student în vederea întreținerii pe durata studiilor.
- búrsă**², -e s. f. instituție unde se negociază hârtii de valoare sau se desfășoară tranzacții comerciale.
- bursiér**¹, -i, -e s. m., f. elev sau student care beneficiază de o bursă.
- bursiér**², -ă adj. care ține de bursă; privitor la bursă.
- bust**¹, -uri s. n. partea superioară a corpului omenesc; sculptură care reprezintă acea parte a corpului.
- bust**², s. n. instrument folosit de piloți pentru măsurarea de scurtă durată a puterii motorului avionului înaintea decolării.

busuióc¹, s. m. plantă erbacee cu flori albe plăcut mirositoare.

busuióc², -oacă adj. (despre fructe, vin) cu aromă și miros de busuioc.

bușón¹, -oáne s. n. dop cu (fără) ghivent.

bușón², -oáne s. n. piesă cilindrică de porțelan din dispozitivul de siguranță al unui circuit electric.

but¹, s. n. (reg.; în loc. prep.) în butul (cuiva) = în ciuda, în pofida (cuiva).

but², -uri s. n. bucată de carne; coapsa de dinapoi a animalelor rumegătoare, a căror carne este comestibilă.

but³, -uri s. n. fiecare dintre stâlpii porții în jocul de rugbi; (rar) poartă la jocul de fotbal.

búte¹, -ți s. f. stâlpi de susținere a eșafodului unui tunel în construcție.

búte², -ți s. f. 1. butoi; 2. rezervor de benzină al lămpilor de siguranță folosite în mine.

butói¹, s. n. vas de lemn făcut din doage, mai larg la mijloc decât la capete folosit pentru păstrarea lichidelor, murăturilor.

butói², s. n. partea cilindrică la revolvere în care se introduc cartușele.

butón¹, -oane s. n. mică piesă care prin apăsare sau rotire transmite comanda unei acțiuni.

butón², -oane s. n. nasture mobil din metal, sedef etc. cu care se încheie de obicei manșetele cămășilor.

búzá¹, -e s. f. fiecare dintre cele trei părți cărnose care mărginesc gura.

búzá², -e s. f. marginea unor obiecte, vase.

buzdugán¹, -e s. n. măciucă sau ghioagă de fier sau lemn, folosită în trecut ca armă de luptă sau ca semn al puterii domnești.

buzdugán², -e s. n. plantă acvatică cu frunze plutitoare și flori verzi-alburii.

buzunărit¹, -uri s. n. faptul de a buzunări pe cineva; buzunăreală.

buzunărit², -ă, -ți, -e adj. căruia i s-a furat ceva din buzunare; prădat; jefuit; scotocit prin buzunare.

C

ca¹, adv. cam, aproape, la fel cu, ca și, după cum.

ca², adv. cum este, cum se știe; în calitate de, drept; în ce privește, ex.: Ca formă este perfect.

ca³, conj. (urmat de "să" introduce propoziții finale sau consecutive), pentru a, cu scopul de a; ex.: M-a acuzat pe mine cu scopul de a ieși el nevinovat.

cabálă¹, -e s. f. interpretare ebraică a Vechiului Testament.

cabálă², -e s. f. (fig.) uneltire, intrigă.

cabánă¹, -e s. f. casă (la munte) pentru adăpostirea turiștilor, vânătorilor etc.

cabánă², s. f. anterior.

cabinét¹, -e s. n. încăpere destinată desfășurării unei profesii.

cabinét², -e s. n. consiliu de miniștri, guvern.

cabinét³, -e s. n. mobilă de dimensiuni mici cu sertare, destinată păstrării obiectelor de preț.

cablá¹, vb. a confecționa un cablu prin răsucirea și împletirea firelor.

cablá², vb. a instala cabluri de telecomunicații.

cáblu¹, -uri s. n. funie groasă folosită la mașinile care transportă sau ridică greutate.

cáblu², -uri s. n. conductă electrică formată din mai multe fire izolate.

cádă¹, căzi s. f. vas mare pentru îmbăiat.

cádă², căzi s. f. vas mare din doage folosit la prepararea vinului, a rachiului.

cadét¹, -ți s. m. elev al unei școli militare.

cadét², -ți s. m. membru al unui partid din Rusia țaristă.

cadraj¹, -e s. n. delimitare a spațiului util cuprins de obiectivul aparatului de filmat.

cadraj², -e s. n. operație de aranjare a culorilor ce vor fi puse pe o pânză.

- cupă³**, -e s. f. (la jocul de cărți) una dintre culorile cărților de joc.
- cuplát¹**, -uri s. n. faptul de a cupla, cuplaj; cuplare.
- cuplát²**, -ă, -ți, -e adj. reunit într-un sistem, într-un cuplu.
- cúplu¹**, -uri s. n. pereche formată din două persoane de sex opus.
- cúplu²**, -uri s. n. (fiz.) sistem de două forțe egale care acționează asupra unui corp.
- cupón¹**, -oáne s. n. partea detașabilă a unui document care conferă deținătorului anumite drepturi.
- cupón²**, -oáne s.n. bucată rămasă dintr-un val de material textil.
- cupríns¹**, -uri s. n. întindere, suprafață mare.
- cupríns²**, -uri s. n. parte a unei cărți, a unei reviste etc. sub forma unei liste care conține capitole, titlurile ce alcătuiesc volumul respectiv.
- cupríns³**, -ă adj. (pop.) înstărit, bogat.
- cuptór¹**, -oáne s. n. construcție de cărămidă, lut ars în care se coace pâinea.
- cuptór²** s. n. căldură mare, arșiță, luna lui cuptor = iulie.
- curá¹**, vb. (rar) a îngriji, a trata.
- curá²**, vb (reg.) a desface frunzele sau boabele de pe știuleții porumbului.
- curát¹**, -ă adj. lipsit de murdărie, fără pete, (despre apă) fără impurități, limpede.
- curát²**, -ă adj. adevărat, autentic.
- curát³**, -ă adj. (în superstiții) care nu este sub influența diavolului, nu se află sub niciun blestem.
- curcubéu¹**, -eie s. n. fenomen optic în forma unui arc multicolor desfășurat pe cer care se datorează refracției, reflecției totale și dispersiei luminii solare în picăturile de apă din atmosferă.
- curcubéu²**, -eie s. n. plantă erbacee cu frunze și tulpină păroase, cu flori mari și cu fructele capsule.
- curéa¹**, -ele s. f. fâșie lungă și îngustă din piele, cauciuc, material plastic; pânză folosită la diferite întrebuințări.
- curéa²**, -ele s. f. (tehn.) cureaua de transmisie = bandă flexibilă care transmite mișcarea de rotație dintre două roți.
- curént¹**, -ți s. m. 1. deplasare de ansamblu a particulelor unui fluid; cursul unei ape în direcția pantei.
- curént²**, -ți s. m. intensitatea curentului electric.
- curént³**, -e s. n. ansamblu de idei, teorii care se fac cunoscute la un moment dat în opinia publică.
- curent⁴**, -ă adj. obișnuit, actual, care este în desfășurare.
- cúrie¹**, -ii s. f. (la romani) diviziune a tribului primitiv.
- cúrie²**, -ii s. f. unitate de măsură a radioactivității.
- kurs¹**, -uri s. n. mișcare a unei ape curgătoare în direcția pantei.
- kurs²**, -uri s. n. prețul la care se vinde și se cumpără valuta străină, exprimat în bani naționali.
- kurs³**, -uri s. n. predarea unor materii de studiu sub formă de prelegere sau ciclul de lecții.
- cúrsă¹**, -e s. f. 1. distanță parcursă de un vehicul pe un anumit itinerar și la un orar stabilit; 2. probă sportivă constând în parcurgerea unei distanțe alergând; 3. (tehn.) mișcare rectilinie alternativă a unei piese.
- cúrsă²**, -e s. f. dispozitiv pentru prinderea unor animale sau păsări; primejdie, uneltire; viclenie.
- cúrte¹**, curți s. f. spațiu împrejmuit în jurul unei clădiri, gospodării.
- cúrte²**, curți s. f. reședința unui suveran.
- cúrte³**, curți s. f. numele unor instituții judecătorești și administrative.
- cúrte⁴**, s. f. atenție deosebită, măgulitoare adresată unei persoane pentru a-i câștiga simpatia, dragostea.
- cútare¹**, pron. nehot. și adj. înlocuiește numele unei persoane sau a unui lucru care nu poate sau nu este necesar să fie numit.
- cútare²**, -ări s. f. proces de îndoire a straturilor scoarței Pământului, datorită acțiunii forțelor tectonice.

cute¹, s. f. (reg.) piatră cu ajutorul căreia se ascute coasa.
cute², s. f. pl. (sg. cută) îndoitură în cadrul unui obiect de îmbrăcăminte, falduri.
cúter¹, -e s. n. ambarcație sportivă mică cu un catarg.
cúter², -e s. n. (tehn.) mașină de tocat folosită la fabricarea mezelurilor.
cvadrát¹, -ți s. m. unitate de măsură pentru lungime, egală cu 18, 04 mm, folosită în tipografie; albitură tipografică având această lungime.
cvadrát², -e s. n. (înv.) pătrat.
cvintá¹, -e s. f. (muz.) intervalul dintre două sunete ale gamei la distanța de cinci trepte.
cvintá², -e s. f. (la jocul de cărți) formație de cinci cărți consecutive de aceeași culoare.

D

da¹, adv. reprezintă răspunsul afirmativ la o întrebare; cuvânt prin care se exprimă o aprobare, un consimțământ, un acord.
da², dau vb. a oferi, a pune la îndemână sau în mâna cuiva; a distribui, a repartiza, a încredința, a oferi, a dărui.
da³, conj. forma redusă a lui dar.
dábilá¹, -e s. f. (înv) impozit, dare, bir.
dabilá², -e s. f. (reg) femeie grasă leneșă și prostănacă.
dácá¹, conj. introduce diferite subordonate: temporală, cauzală, concesivă, interogativă indirectă.
dácá², adj. f. 1. care se referă la Dacia sau la populația ei; 2. s. f. persoană care făcea parte din populația de bază a Daciei.
dactilografiát¹, -uri s. n. faptul de a dactilografia; dactilografiere.
dactilografiát², -ă, -ți, -e adj. care a fost scris la mașina de scris.
dadá¹, s. m. bulibașă, tată, căpetenie a unei cete de țigani.

dadá², s. n. nume al unui curent literar, dadism.
dalác¹, s. n. (med.) antrax.
dalác², s. n. plantă erbacee otrăvitoare, ale cărei frunze sunt folosite în medicina tradițională pentru vindecarea antraxului.
dálá¹, -e s. f. placă de diferite forme de piatră, marmură, beton pentru pardoseli, pavaje sau placaje de zidărie; lespede.
dálá², alt nume pentru dalie.
dámá¹, -e s. f. doamnă, femeie, soție; iubită, prostituată.
dámá², -e s. f. 1. (la șah) regină; 2. (la pl.) joc constând din mutarea unor discuri albe și negre, după anumite reguli, pe o tablă asemănătoare cu cea de șah.
dámá³, -e s. f. scobitură pe care se sprijină manșonul vâslei.
dáná¹, -e s. f. loc amenajat într-un port pentru acostarea navelor, încărcatul și descărcatul acestora.
dáná², -e s. f. magazie pentru depozitarea mărfurilor aflate într-un port sau la vamă.
dar¹, conj. cu toate acestea însă, totuși; stabilește un raport de coordonare adversativă: Este prea devreme să ne pronunțăm, dar am putea încerca.
dar², adv. deci: vom poposi dar la cabana din vale.
dar³, -uri s. n. 1. cadou; 2. vocație, talent: darul povestirii = talent de povestitor.
darabáná¹, -e s. f. tobă mică.
darabáná², -e s. f. roată de transmisie făcută din lemn, folosită în anumite instalații de săpare a sondelor.
dără¹, -e s. f. urmă subtire și continuă lăsată de un obiect târât, de un lichid.
dără², -e s. f. rază de lumină.
dáscál¹, -i s. m. cântăreț la biserică.
dáscál², -i s. m. (pop.) învățător, profesor; propagator al unei doctrine.
dat¹, -uri s. n. faptul de a da; (în superstiții) boală provocată de farmece; soartă: așa mi-a fost dat = așa mi-e destinul, soarta.
dat², -ă adj. oferit, pus la dispoziție.
datát¹, -ă, -ți, -e adj. care are specificată data; căruia i s-a stabilit data de apariție.
datát², -uri s. n. faptul de a data; datare.

- dres**¹, -uri s. n. fard, cosmetic.
dres², -uri s. n. mirodenii, condimente.
dres³, -uri s. n. 1. ciorap pantalon; 2. echipament de sport sau de balet.
dric¹, -uri s. n. scheletul unui car fără roți și loitre.
dric², -uri s. n. vehicul cu care se duce mortul la groapă; car mortuar.
dric³, s. n. (pop.) punct culminant al zilei, al nopții, al unui anotimp; punct culminant al unei acțiuni.
drob¹, -i s. m. bulgăre de sare.
drob², -uri s. n. măruntaie de miel; preparat culinar făcut din aceste măruntaie.
drob³, -uri s. n. (reg.) cutia teascului de vin.
drob⁴, -i s. m. arbust din familia leguminoaselor cu flori galbene și fructele păstăi turtite.
drog¹, -uri s. n. substanță stupefiantă; medicament.
drog², -uri s. n. 1. arbust care crește în locuri pietroase și aride; 2. plantă târătoare din familia leguminoaselor, care crește prin pășuni montane.
drójdie¹, -ii s. f. nume dat unor ciuperci microscopice unicelulare care produc fermentații alcoolice.
drójdie², -ii s. f. reziduu care se depune pe fundul vasului dintr-un lichid.
drug¹, -i s. m. 1. bară groasă de lemn sau de metal; 2. fiecare dintre cele două elemente care formează patul sau corpus războiului de țesut.
drug², -uri s. n. punct de broderie asemănător cu festonul.
dúbă¹, -e s. f. vehicul închis, autodubă.
dúbă², -e s. f. pușcărie, închisoare.
dúbă³, -e s. f. luntre mică de pescuit.
dúbă⁴, -e s. f. puțină îngropată sau groapă căptușită cu lemn în care se pun pieile de tăbăcit împreună cu tananții.
dúce¹, -i s. m. (în evul mediu) mare stăpân feudal; titlu purtat de conducătorii unor state.
dúce², vb. 1. a transporta, a conduce pe cineva într-un anumit loc; 2. a se deplasa, a pleca.
dúce³, vb. a-și trăi viața; a o duce bine (rău) = a trăi bine (rău).
dúce⁴, vb. a purta unele războaie, tratative.
duiós¹, -oasă adj. patetic, înduioșător, emoționant.
duiós², -oasă adj. jalnic, trist.
duláp¹, -i s. m. scândură lată și groasă.
duláp², -uri s. n. mobilă în care se păstrează diferite lucruri.
duláp³, -uri s. n. roată pentru tras borangicul în fire.
duláp⁴, -uri s. n. (pop.) scrânciob.
dúlce¹, -i adj. cu gustul caracteristic mierii sau zahărului.
dúlce², dulciuri s. n. preparat culinar dulce; mâncare de dulce = mâncare care nu este permisă de religia creștină să se consume în posturi.
dúra¹, vb. a clădi, a construi.
dúra², vb. a dăinui, a persista, a se desfășura într-o anumită perioadă de timp.
dúre¹, adj. f. pl. 1. tare; 2. (despre ape) care conțin prea multe săruri.
dúre², s. f., pl. (sg. dură) roată, rotiță.
durút¹, s. n. faptul de a dura; durere; suferință.
durút², -ă, -ți, -e adj. plin de durere; suferit.
duș¹, -uri s. n. faptul de a se duce; ducere; transport.
duș², -ă, -și, -e adj. care a fost transportat; plecat; mort; îndepărtat; rupt de realitate; nebun; trecut.

E

e¹, s.m. a șaptea literă a alfabetului limbii române.

e², interj. exclamație de reproș, enervare, plictiseală, indiferență; exclamație de satisfacție, de surpriză sau admirație.

e³, vb. a fi: 1. auxiliar verbal, la diateza pasivă, ind. pz.; 3, sg. ; 2. copulativ, ind. pz., 3, sg.; 3. predicativ, ind. pz., 3, sg.

económic¹, -ă, -ci, -ce adj. care se referă la economie; care se ocupă cu economia; care face economii, care necesită cheltuieli puține; care studiază economia, care se referă la starea materială a cuiva.

económic², -ă s. m. f. economist.

efemeridă¹, -e s. f. notițe care surpind întâmplări diferite la ani diferiți; tablele ale unui observator astronomic în care se trec pozițiile zilnice ale soarelui și ale altor corpuri cerești.

efemeridă², -e s. f. familie de insecte cu corpul subtire și moale, terminat cu două sau trei filamente lungi, cu aripi transparente, cu larve acvatice, caracterizate printr-o viață foarte scurtă (zile, ore).

ebóșă¹, -e s. f. schiță a unei opere de artă plastică.

ebóșă², -e s. f. semifabricat obținut prin laminarea lingourilor.

ecarisá¹, vb. a tăia bușteni în vederea prelucrării lor și obținerii de scândură.

ecarisá², vb. a jupui pielea de pe animalele moarte.

echér¹, -e s. n. instrument în formă de triunghi dreptunghic cu ajutorul căruia se trasează linii drepte, se verifică unghiurile drepte, se ridică perpendiculare etc.

echér², -e s. n. instrument topografic cu ajutorul căruia se orientează fixarea pe teren a aliniamentelor perpendiculare.

echivalént¹, -e s. n. mărime, număr etc. ce caracterizează egalitatea a două efecte, acțiuni.

echivalént², -ă adj. care are aceeași valoare, semnificație, sens.

echivóc¹, -ă adj. care se poate interpreta în mai multe feluri; neclar, confuz, ambiguu.

echivóc², -uri s. n. măsură a efectului perturbațiilor asupra comunicațiilor prin canale, care exprimă cantitatea de informații care rămâne netransmisă, din cauza perturbațiilor.

ecloziúne¹, -i s. f. ieșire a puiului din ou în urma incubăției.

ecloziúne², -i s. f. (med.) intervenție chirurgicală prin care o parte dintr-un organ este scoasă din circuitul fiziologic fără a fi extirpată.

económ¹, -oámă adj. care cheltuiește puțin, este cumpătat în cheltuieli.

económ², -i, -oáme s. m. și f. persoană însărcinată în trecut cu administrarea unei averi.

economie¹, -ii s. f. totalitatea proceselor de producție, repartiție și consum a bunurilor în cadrul unei societăți.

economie², -ii s. f. cumpătare, reținere la cheltuieli.

ectoplásmă¹, -e s. f. zonă periferică a citoplasmei celulare.

ectoplásmă², -e s. f. substanță spirituală pe care spiridușii susțin că o emană în timpul transei.

ecuatorial¹, s. n. instrument cu care se observă mișcarea stelelor și se determină coordonatele lor ecuatoriale.

ecuatorial², -ă adj. de (la) ecuator, specific ecuatorului.

ecusón¹, -oáne s. n. ornament sculptat în formă de scut pe care sunt înfățișate inscripții, elemente heraldice.

ecusón², -oáne s. n. bucată de metal sau plastic atașată unei haine conținând date personale despre persoana pe care îl poartă.

edéc¹, -uri s. n. frânghie cu care se trage de pe mal un vas în susul apei.

edéc², -uri s. n. lucru care se găsește de multă vreme într-o gospodărie.

- edéc³**, -i s. m. (fig.) persoană care duce o existență searbădă, inutilă, fără niciun țel.
- editorial¹**, -ă adj. privitor la editură sau la editare.
- editorial²**, s. n. articol dintr-un ziar sau revistă care exprimă punctul de vedere al conducerii publicației într-un anumit domeniu.
- ediție¹**, -ii s. f. totalitatea exemplarelor unei lucrări publicate prin folosirea aceluiași zaț tipografic.
- ediție²**, -ii s. f. competiție sportivă care face parte dintr-o serie periodică.
- efect¹**, -e s. n. fenomen care rezultă din alt fenomen (numit cauză); consecință a unei acțiuni.
- efect²**, -e s. n. (la pl.) bunuri mobile, îmbrăcăminte, echipamente militare.
- efect³**, -e s. n. (la pl.) hârtii de valoare.
- efectiv¹**, -e s. n. numărul persoanelor care fac parte dintr-o colectivitate organizată.
- efectiv²**, -ă adj. adevărat, real.
- efemeridă¹**, -e s. f. (la pl.) notițe (de ziar sau calendar) ce arată evenimente petrecute la aceeași dată în ani diferiți.
- efemeridă²**, -e s. f. (la pl.) tabele elaborate de un observator astronomic în care indică pe o perioadă de un an, cu anticipație poziția planetelor și fenomenele cerești.
- efemeridă³**, -e s. f. ordin de insecte cu două perechi de aripi ce trăiesc ca adulte doar câteva ore sau zile.
- eflorescénță¹**, -e s. f. începutul înfloririi unei plante.
- eflorescénță²**, -e s. f. (chim.) transformarea în pulbere a unor săruri cristalizate prin pierderea apei de cristalizare.
- eflúviu¹**, -ii s. n. emanație gazoasă produsă de un corp și perceptibilă cu ajutorul mirosului.
- eflúviu²**, -ii s. n. defect apărut pe o peliculă cinematografică sub forma unor linii subțiri.
- éfuziune¹**, -i s. f. manifestare puternică a unor sentimente de admirație, iubire.
- éfuziune²**, -i s. f. difuziune a unui gaz printr-un perete poros.
- egál¹**, -ă adj. care este identic în ceea ce privește calitatea, forma, cantitatea etc. cu un alt lucru.
- egál²**, -ă adj. neschimbat, statornic.
- egál³**, -ă s. n. (mat.) semn grafic cu care se notează o egalitate.
- egalizátor¹**, -oáre s. n. produs chimic care se adaugă în vopsea pentru a mări viteza de fixare a colorantului.
- egalizátor²**, -oáre s. n. instrument folosit pentru reglarea presiunii într-o conductă.
- egrétă¹**, -e s.f. pasăre migratoare de baltă de culoare albă.
- egrétă²**, -e s. f. mănunchi de pene de egretă folosit ca podoabă la pălării în special femeiești.
- egúmenie¹**, -ii s. f. funcție de egumen; perioadă în care se îndeplinește această funcție; mănăstire condusă de un egumen; stareție.
- egúmenie²**, -ii s. f. stareță.
- ei¹**, interj. exclamație care însoțește o întrebare, un îndemn, o mustrare, o poruncă.
- ei²**, pron. pers. (eu), 3 pl., m., nominativ și acuzativ.
- elaborát¹**, -uri s. n. faptul de a elabora; elaborare; scriere; lucrare; redactare; transpunere.
- elaborát²**, -ă, -ți, -e adj. care a căpătat o formă definitivă; întocmit; redactat; transpus, pregătit, lucrat, digerat.
- elán¹**, -i s. m. animal rumegător din ținuturile nordice cu coarne mari, ramificate și late sub formă de lopeți.
- elán²**, -i s. n. avânt, însuflețire.
- elástic¹**, -ă adj. care are proprietatea de a-și modifica forma sub acțiunea unei forțe exterioare și de a reveni la cea inițială.
- elástic²** s. n. țesătură, șiret în care sunt introduse fire de cauciuc și prin întindere au diferite întrebuințări.
- electoral¹**, s. f. rasă de oi din Anglia; oaie din rasa electoral.
- electoral²**, -ă, -i, -e adj. referitor la elector; care aparține acestuia; referitor la alegeri; organizat în vederea alegerilor; care are scopul de a alege.
- electrificát¹**, -uri s. n. faptul de a electrica; electrificare; instalare a curentului electric.

H

hac¹, -uri s. n. 1. (în expr.) ai veni cuiva de hac = a găsi modalitatea de a învinge, de a face inofensiv pe cineva sau ceva care supără, care provoacă nemulțumiri.

hac², -uri s. n. (reg.) un fel de cui de fier care se bate iarna pe talpa încălțămintei sau la potcoavele cailor, ca să nu alunece.

hac³, -uri s. n. (reg., mai ales la pl.) vreascuri, surcele.

hac⁴, -uri s. n. (reg.) chip, modru; asemănare, pereche.

haidău¹, -ăi s. m. paznic la vite; om voinic, dar lent și leneș; om depravat.

haidău², -uri s. n. dans popular din Ardeal; melodie după care se dansează acesta.

haihúí¹, adj. și s. m. derbedeu, vagabond.

haihúí², s. n. (înv.) destrăbălare.

haihúí³, adv. (pop.) razna, aiurea.

halát¹, -e s. n. haină de casă, lungă și largă; haină de lucru, din pânză albă, pentru personalul medical, purtată peste hainele obișnuite; haină de pânză subțire, de diferite culori, purtate la serviciu, peste hainele obișnuite, pentru a nu le murdări sau uza.

halát², -e s. n. (reg.) unealtă, sculă.

halău¹, s. n. (reg.) crâsnic (de pescuit).

halău², s. n. igheab, de obicei scobit în trunchiul unui copac, din care se adapă vitele.

halău³, s. n. (reg., înv.) ceartă.

hálá¹, -e s. f. 1. clădire special amenajată pentru comercializarea de alimente; 2. sală de dimensiuni foarte mari cu diverse întrebuintări.

hálá², -e s. f. (reg.) 1. vijelie; 2. monstru, dihanie, arătare; 3. (la pl.) păsări de curte.

halít², -uri s. n. șterpelire, halire; mâncare; păcălire.

halít², -uri s. n. minereu de clorură de sodiu, sedimentat cu șisturi argiloase; sare gemă.

ham¹ interj. cuvânt care imită lătratul câinelui.

ham², -uri s. n. obiect format dintr-o mulțime de curele sau de frânghii cu care se înhamă calul la o căruță.

ham³, -uri reg., înv.) coș de papură împletită în care se ducea mâncarea la câmp.

ham⁴, -uri s. n. (reg., înv.) casă mare, pustie.

ban¹, -i s. m. titlu purtat în trecut de mongoli și tătari, fiind preluat de unii conducători din Orient.

han², -uri s. n. local cu ospătărie la marginea drumurilor de țară sau la periferia orașului, unde poposeau în trecut drumeții cu căruțele lor.

háos¹, s. n. stare primitivă, de dezordine totală înainte de crearea Universului cunoscut de om.

háos², s. n. (fig.) confuzie, dezordine.

hap¹, interj. cuvânt care imită zgomotul produs de apucarea sau înghițirea a ceva.

hap², -uri s. n. (pop. și fam.) medicament preparat în formă de pastilă sau de casetă, pentru a putea fi înghițit ușor.

hap³, -uri s. măcinătura de piatră din mine care se pune într-o ladă mare.

harám¹, -uri s. n. vită slabă, mârțoagă, gloabă.

harám², -uri s. n. pradă, jaf.

haramín¹, -i s. m. hoț de codru, om rău.

haramín², -i s. m. cal slab, bătrân și neputincios.

haș¹, int. cuvânt care exprimă zgomotul produs de frecarea unui obiect tras repede.

haș², s. m. denumire a literei h și a sunetului corespunzător.

hat¹, -uri s. n. (reg.) 1. fâșie subțire de pământ nearat; 2. câmp nelucrat, țelină; 3. matca apei; 4. potecă, cărare.

hat², hați s. n. (înv.) 1. taur; 2. cal dobrogean.

hat³, -uri s. n. (înv.) act emis de cancelaria sultanului; firman.

hazardát¹, -uri s. n. faptul de a se hazarda, de a face ceva la întâmplare; hazardare.

hazardát², -ă, -ți, -e adj. care se expune întâmplării; care are rezultate nesigure; periculos, riscant.

hurmúz¹, -i s. m. arbust ornamental cu flori roz-trandafirii, cu fructe albe de mărimea cireșelor.

hurmúz², -uri s. n. mărgea din sticlă imitând mărăgăritarul.

huruit¹, -ă adj. (reg.) dărâmat, dărăpănat.

huruit², -uri s. n. faptul de a (se) hurui; huruitură.

I

i¹, s. m. (invar.) a unsprezecea literă a alfabetului limbii române; sunet notat cu această literă.

i², interj. exclamație de surprindere, de mulțumire, de admirație, de dezaprobare etc.

i³, pron. pers. pers. 3 (el, ea) 1. dativ sg. neacc., m. și f; 2. acuzativ, pl., neacc., m.

i⁴, vb. a fi ind. pz., pers. 3, sg.

ia¹, interj. cuvânt care precedă un îndemn; ia ascultă!

ia², interj. arată indiferența față de ceva; ia mai lasă-mă în pace!

iad¹, -uri s. n. loc în care sunt supuse sufletele păcătoșilor la chinuri veșnice.

iad², -uri s. n. (fig.) viață foarte grea, chinuită.

iăpă¹, -e s. f. femela calului.

iăpă², -e s. f. tălpig la războiul de țesut.

iar¹, conj. dar, însă; și.

iar², adv. încă o dată, din nou.

iătă¹, interj. exclamație care atrage atenția ascultătorului asupra unei persoane sau a unui lucru; uite, vezi.

iătă², interj. deodată, pe neașteptate: când iată îmi apare în față!

iaz¹, -uri s. n. canal descoperit (abătut de la traiectoria principală a unei ape curgătoare) prin care se aduce apa la o moară.

iaz², -uri s. n. lac mic natural format în albia unui râu.

icn¹, vb. a geme scurt din cauza unui efort sau a unei dureri.

icn², vb. a produce zgomote caracteristice sughitului.

ideál¹, -uri s. n. țel suprem al activității și aspirațiilor omului.

ideál², -ă adj. care este considerat perfect; 2. care ține de domeniul ideilor și există numai în gândirea omului.

idéé¹, -i s. f. produsul activității de gândire, concept, judecată; concepție de bază care determină conținutul unei lucrări.

idéé², -i s. f. plan, proiect; am o idee excepțională.

idéé³, -i s. f. (fam.) îngrijorare, teamă; am intrat la idee cu ceea ce se poate întâmpla între ei.

identificá¹, vb. a descoperi identitatea unei persoane, a unui lucru.

identificá², vb. a se transpune în persoana altcuiva, a acționa la fel ca altă persoană.

idilá¹, -e s. f. poezie în care este transpusă în mod ideatic viața de la țară.

idilá², -e s. f. iubire tandră înfiripată, de obicei, între persoane tinere.

ie¹, ii s. f. cămașă femeiască din portul popular românesc, împodobită cu cusături la mâneci, guler și pe piept.

ie², ii s. f. piele care atarnă în jurul gâtului vitelor.

ierbár¹, -e s. n. colecție de plante presate între foi de hârtie și păstrate în cutii, așezate într-o anumită ordine.

ierbár², -e s. n. cea dintâi despărțitură, dintre cele patru, a stomacului la rumegătoare.

ierná¹, vb. a petrece iarna într-un anumit loc.

ierná², vb. a adăposti și a hrăni vitele în timpul iernii.

iernátic¹, s. n. adăpostul unde stau turmele pe timpul iernii.

iernátic², -ă adj. de iarnă, caracteristic iernii.

ieșí¹, vb. a părăsi o clădire, un loc închis.

ieșí², vb. a izbuti, a ajunge.

ieșí³, vb. a rezulta de pe urma unui efort.

iluminát¹, -uri s. n. faptul de a se ilumina, de a produce și răspândi în mod artificial lumina.

iris¹, -și s. m. (bot.) stânjel.
iris², -uri s. n. (anat.) membrană a ochiului colorată situată între corneea și cristalin, în mijlocul căreia se găsește pupila.
iris³, -uri diafragma de la instrumentele optice utilizată pentru a regla fasciculul de lumină care pătrunde în instrument.
iritat¹, -ă adj. care este inflammat, congestionat.
iritat², -ă adj. care se află în stare de enervare.
iscălit², -uri s. n. faptul de a iscăli; iscălire.
iscălit², -ă, -ți, -e adj. care poartă iscălitura autorului, a celui ca a emis actul respectiv.
ispas¹, -uri s. n. numele unei sărbători creștine; Înălțarea Domnului.
ispas², -uri s. n. (pop.) judecată; ispașă.
istoric¹ s. n. expunerea amplă a unui eveniment.
istoric², -i s. m. specialist în istorie.
istoric³, -ă adj. care aparține istoriei; relatează fapte istorice.
istorie¹, -ii s. f. știință care studiază dezvoltarea societății în complexitatea ei.
istorie², -ii s. f. povestire, narațiune.
iubit¹, -ă adj. care este foarte drag cuiva.
iubit², -ți s. m. persoană care este în relații de dragoste cu o altă persoană; amant.
iubit³ s. n. iubire, amor.
izolator¹, -oăre adj. care izolează.
izolator², -oăre corp, material rău conductor de electricitate sau de căldură.
izvod¹, -oăde s. n. (înv.) însemnare, listă, registru, catalog, manuscris, text.
izvod², -oăde s. n. model de cusătură națională.
izvór¹, -oăre s. n. apă subterană care iese la suprafața pământului.
izvór², -oăre s. n. document pe care se întemeiază un fapt istoric.
izvóri¹ vb. a ieși din pământ.
izvóri² vb. (fig.) a lua naștere, a rezulta.

îmbălsămá¹, vb. (despre flori, parfumuri) a parfuma, a înmiresma aerul.
îmbălsámá² vb. a introduce într-un cadavru o substanță chimică pentru a împiedica putrefacția.
îmbucá¹, vb. a apuca cu gura, a înghiți.
îmbucá², vb. (despre piese) a se împreuna.
îmbrăcat¹, -uri s. n. faptul de a se îmbrăca; îmbrăcare.
îmbrăcat², -ă, -ți, -e adj. care și-a pus hainele pe el; înveșmântat, înțolit.
îmbrobodit¹, -uri s. n. faptul de a se îmbrobodi; îmbrobodire.
îmbrobodit², -ă, -ți, -e adj. care și-a pus broboada pe cap; cu basmaua pe cap; înșelat, amăgit.
împăienjeni¹, vb. a acoperi cu pânze de păianjeni.
împăienjeni², vb. (despre ochi) a-și pierde puterea de a vedea clar, de a distinge lucrurile cu claritate.
împărătesc¹, -ească adj. care aparține împăratului, împărătesei.
împărătesc², -ească adj. măreț, maiestuos.
împărtăși¹, vb. a destăinui cuiva gândurile.
împărtăși², vb. a primi împărtășania.
împletit¹, -uri s. n. faptul de a împleti; împletire.
împletit², -ă, -ți, -e adj. fire care prin trecere unele după altele fac un singur fir, răsucit; croșetat; părul strâns în păr.
împlini¹, vb. (despre timp) a se scurge, a expira.
împlini², vb. (despre oameni) a se dezvolta, a se îngrășa.
împlini³, vb (fig.) a se desăvârși, a se realiza.
împrăștiat¹, -ă adj. difuzat, răspândit.
împrăștiat², -ă adj. (despre oameni) zăpăcit, distrat.
împrejuráre¹, -ări s. f. situație în care se află cineva; circumstanță, întâmplare.

L

la¹, prep. 1. introduce complemente circumstanțiate de timp, de loc, de mod, de scop etc.: Ne vizitează la vara viitoare; Se întoarce la bal după ce se schimbă; Am spus la nimereală, pentru că nu știam nimic; Am dus piesa la lipit.

la², s. m. nota a șaptea din gama majoră.

labiat¹, -ă adj. (despre corole și calicii) cu prelungire în formă de pâlnie, având marginea tăiată în doi lobi.

labiat², -ți s. m. familie de plante cu tulpina în patru mușchi.

labirint¹, -uri s. n. edificiu cu multe încăperi în care te poți rătăci ușor.

labirint², -uri s. n. (anat.) totalitatea cavităților ce alcătuiesc urechea internă.

lac¹, -uri s. n. apă stătătoare formată într-o depresiune.

lac², -uri s. n. soluție într-un solvent volatil al unor rășini, uleiuri etc. care, aplicată pe suprafața unui obiect, prin evaporarea solventului, se protejează suprafața obiectului și dă un aspect plăcut.

lac³, -uri s. n. piele (sau imitație de piele) cu fața netedă, lucioasă, acoperită cu un strat de lac.

lacom¹, -ă adj. care mănâncă și bea mult.

lacom², -ă adj. avid, dornic de a obține ceva.

lactat¹, s. m. sare a acidului lactic, folosită în medicină, la tratamentul spasmofiliei, al tetanosului.

lactat², -ă adj. preparat din lapte; care conține lapte; produse din lapte și derivatele sale.

lacună¹, -e s. f. spațiu gol în continuitatea unui corp; lipsă într-un text.

lacună², -e s. f. (fiz.) nod al unei rețele cristaline din care lipsește atomul, ionul sau molecula respectivă.

ladin¹, s. m. rășină plăcut mirositoare, extrasă dintr-o plantă exotică.

ladin², -ă, -ți, -e adj. persoană din regiunea Ladiniei (Elveția și nordul Italiei); referitor la ladini; care aparține ladinilor; limbă vorbită de ladini.

lăgăr¹, -e s. n. loc unde sunt închiși prizonierii de război.

lăgăr², -e s. n. organ de mașină care sprijină o axă sau un arbore și care permite acestora o mișcare de rotație sau de oscilație.

lama¹, s. m. preot budist din Tibet, din Mongolia.

lama², vb. a prelucra suprafața unei găuri cu o lamă.

lamă¹, -e s. f. placă subțire de metal având diverse întrebuințări.

lamă², -e s. f. mamifer rumegător din regiunile muntoase ale Americii de Sud, folosit la transportul poverilor.

lamelă¹, -e s. f. plăcuță din metal, lemn sau alt material folosit în tehnică la diverse întrebuințări.

lamelă², -e s. f. foiță subțire ce separă diferite structuri ale țesuturilor vegetale și animale.

laminat¹, -uri s. n. faptul de a lamina, laminare.

laminat², -ă, -ți, -e adj. care a fost laminat; supus operației de laminare; produs obținut prin laminare.

laminor¹, -oăre s. n. mașină formată din doi sau mai mulți cilindri ce folosesc pentru a transforma un material metalic în lame, fâșii, fire etc.

laminor², -oăre s. n. mașină cu care se subțiază și se omogenizează firele textile.

landou¹, -uri s. n. trăsură de lux cu patru locuri așezate două câte două, față în față.

landou², -uri s. n. cărucior pentru copii mici.

lansat¹, vb. a pune în circulație, a difuza pentru prima oară ceva.

lansat², vb. a arunca cu putere un lucru spre un obiectiv.

lansetă¹, -e s. f. undiță pentru pescuitul peștilor marini sau de apă dulce.

lansetă², -e s. f. (arhit.) arc foarte ascuțit ce determină deschideri înalte și înguste.

- proprietate¹**, -tăți s. f. dreptul exclusiv de stăpânire asupra unui bun, în baza unui drept recunoscut; obiect, bun aflat în proprietatea cuiva.
- proprietate²**, -tăți s. f. însușire, calitate a unui lucru; caracter distinctiv.
- própriu¹**, -ie adj. care aparține cuiva în mod exclusiv; care este numai al lui.
- própriu²**, -ie adj. care constituie o particularitate a cuiva sau a ceva; specific, caracteristic.
- prost¹**, proastă adj., s. n. și f. (persoană) lipsită de inteligență; care pricepe greu, care acționează fără judecată.
- prost²**, proastă adj. lipsit de valoare; de calitate inferioară; necorespunzător.
- prost³**, proastă adj. (despre vreme) caracterizat prin condiții meteorologice nefavorabile, neprielnice.
- protocól¹**, -oále s. n. act, document în care sunt consemnate rezoluțiile unei adunări, ale unor dezbateri, ale unei conferințe internaționale.
- protocól²**, -oále s. n. totalitatea formelor și a practicilor de ceremonial care se aplică la festivități oficiale.
- públic¹**, s. n. colectivitate mare de oameni; mulțime, lume.
- públic²**, -ă adj. care aparține statului, de stat.
- públic³**, -ă adj. care are loc în prezența unui număr (mare) de oameni.
- puf¹**, interj. cuvânt care imită zgomotul produs de o suflare bruscă, de fumatul din lulea etc.
- puf²**, -uri s. n. pene mici, moi și fine, care acoperă corpul puilor și, pe anumite părți (sub aripi, pe burtă), al păsărilor adulte.
- puf³**, -uri s. n. peri fini și moi care cresc pe obrazul omului.
- puf⁴**, -uri s. n. perii mici și fini ai unor fructe, semințe etc.
- pui¹**, s. m. orice vietate de la naștere până la maturitate.
- pui²**, s. m. puieț; ramură tânără care crește din rădăcina sau tulpina unei plante; lăstar.
- púlpă¹**, -e s. f. partea musculoasă a piciorului, situată între genunchi și gleznă.
- púlpă²**, -e s. f. partea cămoasă și comestibilă a unor fructe.
- punci¹**, s. n. băătură făcută dintr-un amestec de rom sau alte băuturi, portocale etc., și diverse mirodenii.
- punci²**, -uri s. n. lovitură puternică, decisivă, aplicată adversarului de un boxer.
- punct¹**, -e s. n. semn grafic mic, rotund, cu valoare de pauză.
- punct²**, -e s. n. unitate de măsură luată ca bază de clasificare, în special la sporturi.
- punct³**, -e s. n. parte determinată în cadrul unei acțiuni, al unei discuții, al unei probleme etc.; moment, etapă.
- punct⁴**, -e s. n. figură geometrică plană fără nicio dimensiune (locul de intersecție a două linii).
- púne¹**, vb. a face să stea undeva, a plasa; a (se) instala undeva, a (se) așeza într-un loc.
- púne²**, vb. a se depune a se lăsa; a se așterne.
- púne³**, vb. a se lua la întrecere, a se măsura cu cineva.
- púne⁴**, vb. a sili, a obliga pe cineva să facă un lucru.
- púnte¹**, -nți s. f. pod îngust care poate fi trecut numai cu piciorul.
- púnte²**, -nți s. f. planșeu care împarte o navă în etaje sau acoperă etajul superior.
- pupă¹**, -e s. f. partea de dinapoi a unei nave.
- pupă²**, -e s. f. (zool.) nimfă, crisalidă.
- pur¹**, -ă adj. 1. care nu conține elemente străine; curat, neamestecat; 2. nealterat, neviciat; (fig.) nepătat, neprihănit.
- pur²**, -i s. m. plantă erbacee cu frunze lungi și înguste și cu flori purpurii, dispuse în umbrele.
- purtá¹**, vb. a ține (pe cineva sau ceva) în mână, în brațe, în spinare etc. pentru a-l transporta în altă parte; a duce, a căra.
- purtá²**, vb. a folosi un anumit obiect de îmbrăcăminte sau de încălțăminte.
- puteá¹**, vb. a avea forța, puterea de a înfăptui, de a realiza ceva.
- puteá²**, vb. a fi posibil, a exista probabilitatea ca un lucru să se întâmple, să se producă.
- puteá³**, vb. a avea dreptul sau permisiunea de a face ceva.

B

rábă¹, -e s. f. (reg.) câștig, afacere.

rábă², -e s. f. camion de mare tonaj.

ráblă¹, -e s. f. lucru de proastă calitate, vechi și deteriorat.

ráblă², -e s. f. ființă slabă și lipsită de putere, de energie.

rac¹, -i s. m. crustaceu comestibil acoperit cu o carapace tare, de culoare neagră-verzuie, care devine roșie la fiert, cu abdomenul inelat, cu cinci perechi de picioare, dintre care cea din față este în formă de clește.

Rac², s. m. numele celei de-a patra zodii; Zodia Cancerului.

rac³, -i s. m. ustensilă de uz casnic, confecționată din oțel, ascuțită și prevăzută cu un mâner, cu care se extrag dopurile din sticlele înfundate; tirbușon.

rachetă¹, -e s. f. proiectil alcătuit dintr-un tub umplut cu materii care se aprind în aer, producând o lumină puternică pe traiectorie lungă, și care se folosește la semnalizări și la focuri de artificii.

rachetă², -e s. f. 1. obiect de joc în tenisul de câmp sau în badminton, alcătuit dintr-o rețea de coarde fixate pe un cadru oval de lemn prevăzută cu un mâner, cu ajutorul căruia se lovește mingea; 2. paletă ovală aplicată pe talpa încălțăminte pentru a nu se afunda în zăpadă.

răcilă¹, -e s. f. (livr.) boală veche, incurabilă, beteșug.

răcilă², -e s. f. (pop.) unealtă de diferite forme folosită la prinderea racilor.

răclă¹, -e s. f. (pop.) sicriu.

răclă², -e s. f. ladă în care se păstrează diferite obiecte.

racórd¹, -uri s. n. element de legătură într-o rețea.

racórd², -uri s. n. porțiune dintr-un circuit electric care face legătura între o conductă principală și una secundară.

rádă¹, -e s. f. întindere de apă din apropierea unei coaste, cu sistem de apărare naturală sau artificială, servind la adăpostirea navelor într-un port împotriva vânturilor, valurilor sau curenților.

rádă², -e s. f. (la popoarele slave) denumire dată consiliului, adunării organului central al puterii.

ráde¹, vb. a-și tăia de tot părul, barba, mustățile.

ráde² vb. a îndepărta un strat subțire de pe un obiect, a rașcheta.

ráde³, vb. a distruge, a nimici din temelie.

ráde⁴, vb. a atinge din mers sau zbor suprafața pământului sau a apei.

radiá¹, vb. a emite radiații, a răspândi în toate direcțiile lumina, căldura, fascicule de particule etc.

radiá², vb. (jur.) a șterge dintr-un registru mențiunea privitoare la un act, la un drept etc.

radiá³, vb. a șterge, a scoate din evidență.

radiánt¹, -ă adj. (despre energie) propagat prin radiații.

radiánt², -ă adj. care emite radiații.

radiát¹, -ă adj. plante sau animale care au organele dispuse în formă de raze.

radiát², -a adj. care a fost supus radiațiilor.

radiátor¹, -oăre s.n. dispozitiv, corp care emite radiații.

radiátor², -oăre s.n. parte a unei instalații de încălzire centrală, prin care circulă apa caldă sau aburii.

radiátor³, -oăre s. n. componentă a instalației de răcire a unui motor.

radicál¹, -i s. m. 1. simbolul matematic care exprimă o extragere de rădăcină; 2. rădăcină; (adj.) din rădăcină, profund, complet.

radicál², j. m. (chim.) grupare de atomi care rămâne neschimbată într-o reacție chimică și care se comportă ca un element unic.

radicál³, -i s.m. adept al schimbărilor fundamentale.

- ródiu**¹, -ii s. m. arbore mediteranean cu fructe mari comestibile, asemănătoare la gust cu pepenele.
- ródiu**², -ii s. n. metal alb-argintiu asemănător cu platina.
- roi**¹, -i s. m. roit, roire.
- roi**², -uri s. n. grup de albine ieșit din stup; grup de corpuri cerești cu caracteristici ce sugerează o origine comună; grup de insecte, păsări ce zboară împreună.
- roi**³, vb. a zbura în grup.
- rólă**¹, -e s. f. piesă de forma unei roți mici care se învârtă în jurul axei sale servind la rulare, la stabilirea unui contact etc.
- rólă**², -e s. f. unealtă cilindrică folosită la vărut și vopsit.
- rom**¹, -i s. m. țigan.
- rom**², -uri s. n. băutură alcoolică tare cu aromă specifică.
- román**¹, -e s. n. narațiune epică în proză, amplă și complexă.
- román**², -ă adj., s. m. și f. persoană ce aparține Imperiului Roman.
- romántic**¹, -ă adj. privitor la romantism.
- romántic**², -ă adj. visător, melancolic.
- romántism**¹, s. n. mișcare literară și artistică apărută la începutul sec. 19 ca o reacție împotriva clasicismului.
- romántism**², s. n. predispoziție spre visare, spre melancolie, lirism.
- rond**¹, -uri s. n. strat de flori, de obicei de formă circulară.
- rond**², -uri s. n. piață de formă rotundă aflată într-o intersecție; sens giratoriu.
- rond**³, -uri, s. n. inspecție făcută noaptea santinelor din garnizoană.
- rondóu**¹, -uri s. n. loc circular (amenajat în grădini, localuri etc.).
- rondóu**², -uri s. n. manevră de întoarcere a unei nave prin care aceasta își schimbă direcția de înaintare cu un unghi de 180°.
- rópot**¹, -e s. n. zgomot produs de galopul unui cal, de picăturile de ploaie care cad etc.
- rópot**², -e s. n. izbucnire de aplauze.
- rost**¹, -uri s. n. sens, înțeles, scop, rațiune.
- rost**², -uri s. n. mod de viață; situație materială, stare socială.
- rost**³, -uri s. n. spațiu în formă de unghi dintre firele de urzeală prin care trece suveica.
- rosti**¹, vb. a pronunța.
- rosti**², vb. a face rostul în timpul țesutului.
- rostui**¹, vb. (pop.) a face ordine, a aranja.
- rostui**², vb. a umple golurile dintre cărămizile unui zid, dintre plăcile de faianță.
- roșior**¹, -oără s. f. (la sg.) soi de viță de vie cu struguri mici, roșiatici.
- roșier**², -oără s. f. pește mic de baltă, cu corpul turtit lateral și cu înotătoarele roșiatice.
- roșior**³, -i s. m. (la pl.) corp de elită de cavalerie în armata romană în trecut.
- rotăție**¹, -ii s. f. mișcare în jurul unui punct fix sau al unei axe.
- rotăție**², -ii s. f. alternarea culturilor pe un teren.
- rotúnd**¹, -ă adj. de forma unui cerc, a unei sfere.
- rotúnd**², -ă adj. (despre un corp) grăsuț, durduliu.
- rotunji**¹, vb. a da forma rotundă.
- rotunji**², vb. a completa, a întregi.
- roză**¹, -e s. f. trandafir.
- roză**², -e s. f. șlefuire specială care se dă diamantului.
- roză**³, -e s. f. fereastră circulară mare, cu vitralii, așezate de obicei pe fațada catedralelor gotice, deasupra porții de intrare.
- rozétă**¹, -e s. f. mică plantă erbacee cu tulpina ramificată, cu frunze lunguiețe, cu flori galbene-aurii, plăcut mirositoare.
- rozétă**², -e s. f. 1. nasture de alamă pe care îl purtau, în trecut, la tunică și la cizme, ostașii din trupele de cavalerie de roșiori; 2. motiv decorativ circular, având forma unui trandafir, care apare frecvent în arta populară românească.
- rozétă**³, -e s. f. cusătură în formă de triunghi, executată manual cu fire de mătase, la deschizătura buzunarelor, servind ca întăritură sau pentru înfrumusețare.
- rúbrică**¹, -i s. f. despărțitură într-un registru, într-un formular etc.

rúbrică², -i s. f. spațiu rezervat pentru anumite articole într-un ziar, revistă etc.
rúdă¹, -e s. f. persoană aflată într-un raport de rudenie cu altă persoană.
rúdă², -e s. f. (reg.) prăjină; oiște, proțap.
rug¹, -uri s. m. denumirea unor arbori pinoși din familia rozaceelor.
rug², -uri s. m. grămadă de lemne pe care erau arse animalele jertfite în antichitate și persoanele considerate eretice în evul mediu.
rugină¹, -i s. f. substanță de culoare brun-roșcată, formată prin oxidarea obiectelor metalice aflate într-un mediu umed.
rugină², -i s. f. boală a plantelor ce constă în apariția unor pete brun-roșcate pe frunze, tulpini etc.
rugini¹, vb. a se oxida; (despre plante) a deveni de culoare galben-roșiatică.
rugini², vb. (fig.) a-și pierde din calitate, a se învechi.
ruină¹, vb. a (se) dărăpăna; a (se) transforma în ruină.
ruină², vb. a pierde o avere.
rulă¹, vb. a strânge ceva sub formă de sul.
rulă², vb. a proiecta pe ecran o peliculă.
rulă³, vb. (despre vehicule) a se deplasa.
ruladă¹, -e s. f. prăjitură făcută dintr-o foaie de aluat, înfășurată în formă de sul și umplută cu dulceață, cremă etc.
ruladă², -e s. f. fel de mâncare preparat din mușchi de vacă sau de porc umplut cu tocătură, ouă fierte etc. și rulat sau din carne tocată amestecată cu ou, verdeață etc.
rulétă¹, -e s. f. instrument de măsurare a lungimii, format dintr-o panglică gradată înfășurată pe un ax.
rulétă², -e s. f. joc de noroc.
rulétă³, -e s. f. instrument mic cu care se desenează tiparele pe materialele textile, se taie aluatul etc. format dintr-o rotiță din față pe margini.
rulou¹, -uri s. f. piesă cilindrică folosită la susținerea și rularea unui sistem tehnic pe o cale, la deplasarea unor obiecte grele etc.
rulou², -uri s. f. produs de panificație, umplut cu diferite creme.

rumegă¹, vb. (despre animale) a mesteca hrană.
rumegă², vb. (fig.) a medita, a analiza îndelung o anumită problemă.
rúmen¹, -e s. n. compartimentul cel mai mare al stomacului rumegătoarelor, în care se macerează mâncarea.
rúmen², -ă adj. de culoare roșu închis.
Rusálie¹, -ii s. f. (pl.) sărbătoare religioasă creștină prăznuită la 50 de zile după Paști.
Rusálie², -ii s. f. (pl.) ființă din mitologia populară, capabilă să dezlănțuie furtuni și să ia oamenilor mințile.
rușine¹, -i s. f. sentiment de jenă provocat de o greșeală, de un insucces.
rușine², -i s. f. necinste, dezonoare.
rutină¹, -e s. f. abilitate deprinsă printr-o practică îndelungată.
rutină², -e s. f. substanță întâlnită în anumite plante și folosită în tratamentul hipertensiunii arteriale, ca diuretic, antihemoragic.

S

sabát¹, -uri s. n. sâmbătă, ziua de odihnă la mozaici și la unii creștini sectanți.
sabát², -uri s. n. adunare de vrăjitoare convocată sâmbăta la miezul nopții, conform legendelor medievale.
sábie¹, săbii s. f. armă formată dintr-o lamă lungă de oțel fixată într-un mâner, ascuțită la vârf și pe una din laturi.
sábie², săbii s. f. pește lung de 20-30 cm cu corpul turtit și lucios, cu abdomenul arcuit, denumit și sabiță.
sabót¹, -ți s. m. pantofi fără călcâi, făcuți de obicei din lemn scobit sau dintr-o talpă groasă.
sabót², -ți s. m. piesă care se lipește de o roată prin apăsarea unei pedale, încetinind sau oprind roata.

- suflá⁴**, vb. a acoperi cu un strat subțire de metal prețios un obiect.
- suflá⁵**, vb. a vorbi șoptit, a informa pe ascuns.
- suflá⁶**, vb. (despre vânt) a adia, a bate.
- sufláre¹**, -ări s. f. ființă; omenire, lume.
- sufláre²**, -ări s. f. adiere de vânt.
- súflet¹**, -e s. n. viață psihică, interioară, trăire internă.
- súflet²**, -e s. n. duh, spirit.
- súflu¹**, -uri s. n. respirație.
- súflu²**, -uri s. n. adiere de vânt.
- súflu³**, -uri s. n. masă de aer dislocată cu putere de o explozie.
- sufrágiu¹**, -ii s. m. declarație care exprimă părerea oficială a cuiva într-o adunare constituită; drept de vot; sistem de votare; aprobare, asentiment.
- sufrágiu²**, -ii s. m. aprobare, asentiment.
- sugéstie¹**, -ii s. f. influențare a gândirii sau a comportamentului cuiva.
- sugéstie²**, -ii s. f. propunere.
- súitá¹**, -e s. f. grup însoțitor al unei persoane importante.
- súitá²**, -e s. f. (muz.) compoziție instrumentală formată din mai multe părți.
- súitá³**, -e s. f. înlănțuire de idei, de reprezentări, de episoade etc.
- sumár¹**, -ă adj. succint, prezentat pe scurt.
- sumár²**, -e s. n. cuprins.
- súmá¹**, -e s. f. rezultatul unei adunări.
- súmá²**, -e s. f. mulțime, sumedenie.
- suná¹**, vb. a cânta la un instrument muzical.
- suná²**, vb. a anunța, a chema pe cineva prin sonerie, telefon.
- supără¹**, vb. a (se) necăji, a (se) întrista.
- supără²**, vb. a deranja, a incomoda.
- superiór¹**, -oară adj. care este situat mai sus decât altul.
- superiór²**, -oară adj. calitate, valoros.
- supt¹**, -uri s. n. faptul de a suge; sugere; alimentare directă de la sân sau alimentare artificială, cu biberonul; cantitatea de lapte pe care sugarul o primește în timpul unei alimentări.
- supt²**, -ă, -ți, -e adj. care a fost supt; sorbit; slăbănog, uscat, deshidratat.
- supúne¹**, vb. a cuceri, a subjuga cu forța.
- supune²**, vb. a obliga pe cineva să facă ceva sau să suporte ceva.
- supúne³**, vb. a aplica un tratament unui material sau unei substanțe.
- surpá¹**, vb. a se fisura și a cădea; a se dărâma.
- surpá²**, vb. (fig.) a da jos pe cineva dintr-o situație privilegiată, a complota.
- surprindé¹**, vb. a prinde în flagrant; a lua pe nepregătite.
- surprinde²**, vb. a uimi, a mira.
- súrsá¹**, -e s. f. loc de origine, loc unde se găsește un lucru.
- súrsá²**, -e s. f. corp care emite sunete, lumină, radiații.
- susceptibil¹**, -ă adj. (despre oameni) care se supără foarte repede.
- susceptibil²**, -ă adj. capabil să, apt să.
- suspénsie¹**, -ii s. f. a lăsa în suspensie = = a întrerupe șirul frazei, al vorbirii, al gândirii în mod voit.
- suspénsie²**, -ii s. f. (chim.) sistem alcătuit dintr-o substanță solidă, dispersată într-un fluid.
- suspénsie³**, -ii s. f. legătură elastică între două piese, între două părți.
- susținător¹**, -oăre adj. care susține o greutate.
- susținător²**, -ori, -oăre s. m. și f. persoană care susține material o persoană sau ajută o instituție, sponsor.
- suverán¹**, -ă adj. independent, pe propriile forțe.
- suverán²**, -i, -e s. m. și f. conducător al unui stat monarhic.
- swing¹**, -uri s. n. lovitură laterală la box.
- swing²**, -uri s. n. denumirea unui dans.

șa¹, -șei s. f. piesă de harnașament așezată pe spinarea calului pentru a sta călărețul.
șa², -șei s. f. suport montat pe biciclete sau pe motociclete pe care stă conducătorul și însoțitorul.
șablón¹, -oáne s. n. model în mărime naturală, după care se face o piesă identică.
șablón², -oáne s. n. instrument de control și de măsurare a dimensiunilor unei piese în curs de fabricație.
șablón³, -oáne s. n. (fig.) stereotip, clișeu verbal.
șah¹, -i s. n. titlu dat suveranilor Iranului corespunzător titlului de împărat.
șah², -uri s. n. joc de origine orientală care se desfășoară între doi jucători, pe o tablă împărțită în 64 de pătrate egale, cu 32 de piese, după anumite reguli.
șah³, -uri s. n. situație în cursul jocului de șah în care piesa numită rege a unui jucător, e atacată de o piesă a adversarului.
ședință¹, -e s. f. întrunire a membrilor unui grup, unui colectiv pentru a discuta și hotărî ceva.
ședință², -e s. f. perioadă în care un profesionist oferă unui client o consultație.
șeic¹, -i s. m. conducător al unei formațiuni statale arabe.
șeic², -i s. m. preot musulman ce conduce o comunitate religioasă.
șeic³, -uri s. m. dans modern cu mișcări scuturate.
șerif¹, -i s. m. prinț arab considerat ca descendent al lui Mahomed.
șerif², -i s. m. (în Anglia și SUA) funcționar administrativ care asigură respectarea legilor și menținerea ordinii.
șerpár¹, -i s. m. pasăre răpitoare care se hrănește mai ales cu reptile și broaște.

șerpár², -e s. n. (pop.) chimir.
șină¹, -e s. f. fiecare dintre cele două bare de oțel paralele care formează calea de rulare a unor vehicule sau de ghidare a unor piese mobile dintr-o instalație tehnică.
șină², -e s. f. cerc de oțel, care, montat pe roțile de lemn ale unor vehicule, le face mai rezistente.
șiră¹, -e s. f. grămadă mare de paie, de fân sau de snopi cu baza dreptunghiulară și vârful în formă de coamă.
șiră², -e s. f. șira spinării = coloană vertebrală.
șirét¹, -uri s. n. șnur sau fâșie îngustă de material folosită pentru a încheia, a strânge ceva sau care are alte întrebuințări.
șirét², -eată adj. care acționează cu abilitate în avantajul său (și în detrimentul altora); profitor.
șirói¹, -oáie s. n. curs de apă repede format pe pante datorită ploilor sau topirii zăpezii.
șirói², vb. a curge în ropote, cu viteză.
șleau¹, -uri s. n. (reg.) cărare, drum de țară, uliță.
șleau², -uri s. n. fiecare din cele două curele sau funii care leagă calul de crucea căruței.
șliț¹, -uri s. n. (tehn.) șanț făcut într-o piesă sau într-un element de construcție.
șliț², -uri s. n. despicătură făcută la marginea inferioară a unor haine.
șoc¹, -uri s. n. ciocnire bruscă și violentă a două corpuri.
șoc², -uri s. n. tulburare fizică sau psihică a organismului determinată de un traumatism, de o intoxicație etc.
șoricár¹, -i s. m. rasă de câini de talie mică, cu părul scurt, corp lung și picioare scurte.
șoricár², -i s. m. pasăre răpitoare de zi care se hrănește mai ales cu șoareci.
șort¹, -uri s. n. obiect de îmbrăcăminte purtat peste haine pentru a le proteja sau care intră în componența unor uniforme școlare, a costumului popular etc.
șort², -uri s. n. obiect din cauciuc ce oprește împrăștierea noroiului aruncat de roțile unei mașini.

tulburá¹, vb. (despre lichide în general) a face să-și piardă transparența, limpezimea; (despre ape) a se agita, a se învoluta.

tulburá², vb. (fig.) a-și pierde sau a face să-și piardă neliniștea; a (se) emoționa, a (se) zăpăci.

tunică¹, -i s. f. haină (de uniformă militară, școlară, etc.), de obicei încheiată până la gât și care se poartă peste cămașă.

tunică², -i s. f. membrană care acoperă unele organe animale sau bulbii unor plante.

tur¹, -uri s. n. mișcare circulară a unui corp în jurul unui ax sau al unui punct fix, efectuată până la revenirea în punctul de plecare; înconjur.

tur², -uri s. n. (fam.) parte a pantalonilor care acoperă regiunea dorsală a corpului.

tură¹, -e s. f. totalitatea salariiștilor care lucrează în același timp și după același program într-o întreprindere sau instituție în care se lucrează cu mai multe schimburi; schimb.

tură², -e s. f. piesă în formă de turn, la jocul de șah.

turlă¹, -e s. f. turn al unei clădiri (în special al unei biserici).

turlă², -e s. f. (tehn.) construcție de lemn, de metal, etc. deasupra găurii unei sonde, servind la susținerea sau manevrarea unor piese grele în cursul forajului sau al exploatării.

turná¹, vb. a vărsa un lichid sau un fluid în ceva, peste ceva sau undeva.

turná², vb. (fam.) a pârî, a denunța.

turná³, vb. a turna un film = a înregistra pe o peliculă secvențe care vor compune un film; a realiza un film cinematografic.

turnător¹, -i s. m. muncitor specialist în turnarea metalelor.

turnător², -ori, -oăre s. m. și f. (fam.) persoană care pârăște, care denunță.

túșă¹, -e s. f. urmă lăsată de pensulă pe pânza unui tablou; fel personal al unui pictor de a aplica culoarea.

túșă², -e s. f. (sport) linie care delimitează extremitățile laterale ale unui teren de joc.

túșă³, -e s. f. (la scrimă) lovitură care îl atinge pe adversar.

țanc¹, int. cuvânt care redă un sunet metalic, ascuțit.

țanc², -uri s. n. locul unde se stă la pândă în timpul vânătorii.

țanc³, -uri, vârful ascuțit al unei stânci.

țap¹, -i s. m. masculul caprei domestice și al caprei negre.

țap², -i s. m. pahar special de bere, cu toartă, având capacitatea de 300 ml.

țarc¹, -uri s. n. loc îngrădit pentru vite, oi, etc., lângă casă sau la câmp; îngrăditură făcută în jurul clăilor de fân, pentru a le feri de animale.

țarc², -uri s. n. mică îngrăditură din stîngii, unde sunt ținuți copiii mici când încep să meargă.

țarină¹, -i s. f. teren, loc cultivat sau cultivabil; (la pl.) semănăturile de pe o porțiune de teren.

țarină², -i s. f. (în sintagma) țarină de la Abrud = dans popular românesc de perechi, cu mișcări moderate.

țarină³, -e s. f. soția unui țar.

țacăni¹, vb. a produce un zgomot scurt, repetat, ritmic, prin lovirea unor obiecte de metal, de lemn, etc. sau prin declanșarea unor mecanisme.

țacăni², vb. (fig.; fam.) a se țicni.

țântăr², -i s. m. numele unor insecte din ordinul dipterelelor care-și dezvoltă larvele în ape străbătute și care se hrănesc cu sânge.

țântăr², -i s. m. numele popular dat aromânilor din Macedonia din cauza pronunțării lor grecizate a sunetelor ce, ci; persoană care face parte din această populație.

țâr¹, interj. cuvânt care imită sunetul produs de greieri sau de un lichid care se scurge picurând.

țâr², -i s. m. scrumbie mică albastră, care se consumă mai ales sărată și uscată.
țâțână¹, -i s. f. (pop.) balama.
țâțână², -i s. f. rădăcina unui furuncul.
țâșni¹, vb. (despre lichide sau gaze) a izbucni cu putere dintr-o deschizătură.
țâșni², vb. (despre ființe) a intra sau a ieși brusc de undeva.
țeapă¹, țepi s. f. păr lung, ascuțit la un capăt.
țeapă², țepi s. f. ghimpe; așchie.
țeapă³, țepi s. f. (la pl.) păr aspru, înțepător, aflat pe corpul unor animale.
țeavă¹, țevi s. f. tub; tub de lemn pe care se înfășoară firele de bătătură și care se introduce în suveică.
țeavă², țevi s. f. parte a unei arme de foc, în formă de tub.
țelină¹, -e s. f. plantă legumicolă aromatică, bienală, din familia umbeliferelor, cultivată pentru frunzele mari și pentru rădăcina îngroșată, cămoasă, folosite în alimentație.
țelină², -i s. f. teren nelucrat sau lăsat necultivat multă vreme.
țesălăt¹, -uri s. n. faptul de a țesăla; țesălare.
țesălăt², -ă, -ți, -e, adj. curățat cu țesla; periat.
țesút¹, -uri s. n. faptul de a țese; țesere; meșteșugul țesătoriei; țesătură; ansamblu de celule organice, cu structură similară și funcție comună, într-un organism.
țesút², -ă, -ți, -e adj. care a rezultat din acțiunea mecanică sau manuală de țesere; cârpit; cusut; stopat.
țigarétă¹, -e s. f. tub subtire de chihlimbar, de os, de lemn, etc., în care se introduce țigara pentru a o fuma.
țigarétă², -e s.f. (înv.) țigară.
țigănúș¹, -i s. m. pasăre călătoare de baltă, cu cioc lung și încovoiat, cu pene negre cu reflexe ruginii și verzi.
țigănúș², -i s. m. pește de culoare închisă, lung până la 12 cm; specific apelor mociroase.
ține¹, vb. a avea ceva în mână, în brațe, etc. și a nu lăsa să cadă; a prinde cu mâna și a nu lăsa să scape.
ține², vb. (urmat de determinări introduse prin prep, "de", "după") a merge în urma cuiva sau a ceva, cât mai aproape.

țipă¹, vb. a striga disperat cu glas tare și ascuțit; a vorbi cuiva răstit, mânios, nemulțumit, enervat; a scoate strigăte puternice; a fi strident.
țipă², vb. a da afară; a alunga.
țol¹, -i s. m. unitate de măsură pentru lungimi, utilizată în special pentru fileture și diametre, egală cu 25,4 mm după modelul celui din Anglia și SUA.
țol², -uri s. n. țesătură groasă (de lână) folosită (la țară) ca pătură sau covor.
țurlói¹, -oáie s. n. fiecare dintre tuburile sonore ale cimpoiului.
țurlói², -oáie s. n. jgheab, țeavă prin care curge apa din izvor, din cișmea.
țurlói³, -oáie s. n. (pop.) fluierul piciorului; (p. ext.) partea piciorului de la genunchi în jos.
țușcă¹, -ști s. f. rasă de oi.
țușcă², -ști s. f. ardei mic iute.

U

u¹, s. m. una din literele alfabetului limbii române; sunet exprimat de această literă.
u², int. exclamație care exprimă durerea, surpriza, indignarea, regretul; sunet care imită urletul lupilor.
ud¹, -ă adj. pătruns, îmbibat de apă sau de alt lichid.
ud², s. n. (pop.) urină.
udătură¹, -uri s. f. acțiunea de a (se) uda.
udătură², -uri s. f. (fam.) băutură (alcoolică).
uită¹, vb. a pierde din memorie, a nu-și mai aminti (de cineva sau de ceva).
uită², vb. a privi (spre cineva sau spre ceva), a observa, a cerceta cu privirea.
umanitate¹, s. f. omenire.
umanitate², s. f. umanitarism, atitudine care denotă dragoste față de oameni, spirit de solidaritate umană.

V

vacanță¹, -țe s. f. timp de odihnă acordat elevilor și studenților, pe un anumit interval de timp.

vacanță², -țe s. f. timp în care un post, o funcție rămân neocupate.

vád¹, -uri s. n. albia unui râu; loc pe cursul unui râu, unde apa este puțin adâncă, permițând trecerea de la un mal la altul.

vád², -uri s. n. loc situat în condiții avantajoase (în apropierea unei mari artere de comunicație), pentru a asigura unui negustor o clientelă numeroasă.

vádrá¹, vedre s. f. găleată.

vádrá², vedre s. f. veche unitate de măsură a capacității (echivalentă cu zece litri).

vagón¹, -oáne s. n. vehicul care circulă pe șine, transportând oameni, mărfuri, animale, etc. și care este tractat de un mijloc de locomotie (locomotivă).

vagón², -oáne s. n. cantitatea de lemne, cereale, etc. care intră într-un vagon (și care servește ca unitate de măsură).

vál¹, -uri s. n. undă formată la suprafața unui ocean, unei mări, unui fluviu prin mișcarea oscilatorie a maselor de apă, datorită vântului sau, mai rar, cutremurelor.

vál², -uri s. n. piesă cilindrică de metal, la presele tipografice.

valoáre¹, -ori s. f. totalitatea însușirilor care dau preț sau importanță unui lucru sau unei persoane; însemnătate, importanță; merit.

valoáre², -ori s. f. costul, echivalentul în bani al unei mărfi; muncă omenească materializată în marfă.

valoáre³, -ori s. f. înscris reprezentând un drept în bani (sau în bunuri de altă natură).

valorificá¹, vb. a scoate în evidență valoarea unui lucru, a unei idei sau opere; a pune în valoare un bun, prelucrându-l.

valorificá², vb. a schimba un produs, o marfă, cu contravaloarea în bani.

válvá¹, -e s. f. fiecare din cele două capace ale unei scoici; fiecare dintre cele două părți ale unei păști.

válvá², -e s. f. organ de mașină, care servește la întreruperea sau dirijarea circulației unui fluid printr-o conductă.

vámá¹, vâmi s. f. instituție, punct (de obicei la granița unei țări) unde se face verificarea documentelor de transport și se percep taxele pentru mărfurile importate sau exportate; taxă astfel plătită (în trecut percepută și la trecerea dintr-o regiune în alta a țării).

vámá², vâmi s. f. (în credințele mistice) fiecare din cele șapte (sau nouă popasuri prin care ar trece sufletul mortului înainte de a ajunge în cer; banii pe care ar trebui să-i plătească mortul la fiecare trecere.

vampír¹, -iri s. m. personaj din mitologia populară, despre care se crede că suge sângele celor vii.

vampír², -iri s. m. specie de lilieci mari din America de Sud, care sug sângele altor animale.

váná¹, -e s. f. cadă pentru baie.

váná², -e s. f. dispozitiv montat în interiorul robinetelor, prin care se deschide sau se întrerupe circulația fluidului.

var¹, s. n. oxid de calciu, obținut din rocile calcaroase, folosit în construcții și în industria chimică.

var², s. m. unitate de măsură pentru puterea reactivă.

variá¹, s. n. pl. culegere de scrieri mărunte, diferite; rubrică într-o publicație cu informații mărunte și diferite.

variá², vb. a face ca cineva sau ceva să fie diferit; a fi diferit; a nu se asemăna; a nu avea trăsături comune; a-și schimba valoarea.

variáție¹, -ii s. f. stare sau schimbare a lucrurilor care se pot prezenta sub diferite forme; trecerea de la o formă la alta.

variáție², -ii s. f. (muz.) modificare a unei teme muzicale sub raportul ritmului, armoniei, tonalității, etc.

vorbitor¹, -oăre s. n. cameră specială într-un cămin, într-un internat etc., în care sunt primiți cei ce vin din afară pentru a vizita și a sta de vorbă cu cei ce locuiesc acolo.

vorbitor², -oăre adj. care vorbește, care folosește limbajul articulat.

vorbitor³, -ori, -oăre s. m. și f. persoană care ia cuvântul în public; conferențiar, orator.

vrème¹, -uri s. f. stare a atmosferei la un moment dat și într-un loc anumit, determinată prin totalitatea elementelor meteorologice.

vrème², -uri s. f. durată limitată de două întâmplări, evenimente, etc. sau măsurată în ore, zile etc.; interval, perioadă, răstimp.

Z

zaharisit¹, -ă adj. (despre dulcețuri, miere, etc.) care s-a îngroșat prin cristalizarea zaharurilor conținute.

zaharisit², -ă adj. (fig.; despre oameni) care și-a pierdut vigoarea, energia, vioiciunea gândirii; ramolit.

zar¹, -uri s. n. cub mic de os, de material plastic etc., folosit la unele jocuri (de noroc), având imprimare pe fiecare față un număr de puncte (de la unu la șase).

zar², -uri s. n. (reg.) broască de la ușă împreună cu clanța.

zări¹, zări s. f. partea cerului sau a pământului pe care o mărginește linia orizontului.

zări², zări s. f. lumină care se împrăștie în jurul unei surse luminoase; a privi ceva în zare = a privi un obiect transparent, așezându-l în dreptul unei surse luminoase.

zat¹, -uri s. n. (tipogr.) text cules cu litere tipografice (din plumb) și așezat în forme de dimensiunile paginilor, gata pentru tipărit.

zaț², -uri s. n. rest de cafea care se depune pe fundul vasului.

zăbălă¹, -e s. f. parte a căpăstrului, constând dintr-o bară subțire de metal, care se introduce în gura calului pentru a-l putea struni și a-l conduce.

zăbălă², -e s. f. (la pl.) bube mici, alburii, molipsitoare, care se ivesc la oameni în colțurile gurii.

zăbovi¹, vb. a sta mai mult (sau prea mult) timp într-un anumit loc; a întârzia sau a face pe cineva să întârzie.

zăbovi², vb. a lucra prea încet, a nu se grăbi.

zăcăș¹, -ă adj. (reg.) care zace bolnav în pat; fără putere.

zăcăș², -ă adj. (fig.) rău, răutăcios, invidios; răzbunător.

zăcătoare¹, -ori s. f. cadă; vas mare din doage în care se strivesc strugurii.

zăcătoare², -ori s. f. loc unde stau vitele la odihnă ziua.

zăgăzui¹, vb. a stăvili o apă printr-un dig.

zăgăzui², vb. (fig.) a împiedica, a opri o acțiune.

zălóg¹, s. m. arbust de până la cinci metri, cu lujeri cenușii-verzui, cu frunzele lanceolate.

zălóg², -uri s. n. amanet; cheazășie; garanție; sechestr; ipotecă; obiect lăsat în garanție.

zănoágă¹, -e s. f. depresiune circulară cu versante prăpăstioase în zona munților înalți.

zănoágă², -e s. f. poiană înverzită; platou sau coastă de deal bune pentru agricultură.

zănoágă³, -e s. f. ochi larg și adânc de apă format pe cursul unui râu, mai jos de un stăvilar.

zăpór¹, -oăre s. n. aglomerare de sloiuri de gheață care se formează primăvara în anumite puncte pe o apă curgătoare.

zăpór², -oăre s. n. baraj construit pentru a permite pornirea plutelor sau funcționarea morilor de apă; curent de apă format la deschiderea unui baraj.

zări¹, vb. a vedea ceva vag, nedeslușit (din cauza depărtării sau a întunericului).

zări², vb. a apărea, a se ivi.

- zbáte**¹, vb. (despre ființe) a face mișcări bruște, convulsive (din cauza unei dureri sau pentru a scăpa dintr-o strânsoare).
- zbáte**², vb. (fig.) a se strădui să atingă, cu orice preț, un scop.
- zbârlí**¹, vb. (despre păr, blană, pene, etc.) a se ridica în sus; a fi în dezordine.
- zbârlí**², vb. (fig.) a se supăra, a se mânia; a se revolta.
- zbór**¹, -uri s. n. mod de planare și de mișcare în aer a unei păsări, a unei insecte, a unui obiect etc. cu ajutorul aripilor.
- zbór**², -uri s. n. (fig.) mers iute, vijelios; viteză, goană, fugă.
- zbór**³, -uri s. n. (înv. și reg.) bâlci, târg anual, iarmaroc.
- zborși**¹, vb. (despre unele alimente) a începe să se altereze, căpătând un aspect și un gust specific.
- zborși**², vb. (despre oameni) a lua o atitudine amenințătoare; a se răsti la cineva.
- zborși**³, vb. (despre păsări sau animale) a-și înfoia penele; a-și zburli părul.
- zbuciumá**¹, vb. sufletește, a fi zbucium.
- zbuciumá**², vb. a se mișca agitându-se; a se zbate, a se zvârcoli.
- zbughí**¹, int. cuvânt care indică o săritură bruscă, rapidă.
- zbughí**², vb. a o lua brusc la fugă; a o șterge rapid; a țâșni.
- zburá**¹, vb. (despre păsări și insecte) a se ridica și a se deplasa în aer cu ajutorul aripilor.
- zburá**², vb. (despre aparate de zbor, nave cosmice, etc.) a se ridica și a se deplasa în aer sau în spațiul cosmic cu ajutorul unei forțe de propulsie.
- zburá**³, vb. (fig.; despre timp) a trece foarte repede.
- zburător**¹, -oáre adj. care zboară sau poate să zboare.
- zburător**², -óri s. m. (în mitologia populară românească) ființă fabuloasă, imaginată ca un spirit răufăcător, care chinuiește fetele în somn.
- zdráván**¹, -eni adj. voinic, puternic, vânjos; (pe lângă nume de obiecte) mare, puternic, rezistent.
- zdráván**², -eni adj. sănătos (la corp și la minte).
- zdreánță**¹, zdrențe s. f. bucată ruptă dintr-o pânză sau dintr-un obiect de îmbrăcăminte; obiect de îmbrăcăminte vechi și rupt.
- zdreánță**², zdrențe s. f. (fig.; fam.) om de nimic.
- zdreánță**³, zdrențe s. f. (la pl.) aluat subțire, preparat din ou și făină și care se rupe în bucăți când este turnat în supă care fierbe.
- zdrobí**¹, vb. a strivi, a sfărâma.
- zdrobí**², vb. (fig.) a distruge sufletește, a mâhni.
- zdrobitór**¹, -óri adj. care zdrobește; fig., despre dovezi, argumente, etc. care înlătură orice îndoială.
- zdrobitór**², -oáre s. f. mașină folosită în industria alimentară pentru mărunțirea sau strivirea unor produse.
- zdrunciná**¹, vb. a scutura tare; a zgâlțâi.
- zdrunciná**², vb. (fig.) a clătina din temelii o concepție, o convingere etc.
- zgârcí**¹, -uri s. n. (pop.) cartilaj.
- zgârcí**², vb. (despre ființe și despre părți ale corpului lor) a se ghemui, a se contracta.
- zgârcí**³, vb. a da dovadă de zgârcenie.
- zgrepțână**¹, vb. a răcăi, a zgâria (cu unghiile, cu ghearele).
- zgrepțână**², vb. a se cățara pe ceva; a se agăța de ceva.
- zgrîpțor**¹, -ori s. m. specie de vultur mare.
- zgrîpțor**², -ori s. m. stemă folosită în trecut (mai ales pe monede), reprezentând un vultur bicefal.
- zguduí**¹, vb. a (se) cutremura; a (se) clătina din temelii, a (se) scutura tare.
- zguduí**², vb. (fig.) a emoționa puternic, a înflora.
- zgúrá**¹, -i s. f. reziduu rezultat în procesul de obținere a metalelor din minereuri.
- zgúrá**², -i s. f. cenușă întărită provenită din lucruri arse.
- zi**¹, zile s. f. interval de timp în care Pământul face o rotație în jurul axei sale; interval de timp cuprins între răsăritul și apusul Soarelui.
- zi**², zile s. f. dată la care s-a întâmplat sau urmează să se întâmple ceva.
- zmeoáică**¹, -e s. f. (în basme) personaj feminin, reprezentând, ca și zmeul, o întruchipare fabuloasă a forțelor răului.

- zmeoáică²**, -e s. f. plantă erbacee din familia umbeliferelor, cu tulpina ramificată înaltă până la 2 m, cu frunze mari și cu flori albe sau purpurii.
- zméu¹**, zmei s. m. (în basme) personaj fantastic, întruchipare a răului, imaginat ca un uriaș cu putere fizică extraordinară, dar cu o inteligență redusă, fiind întotdeauna învins de forțele binelui.
- zméu²**, zmeie s. n. jucărie făcută din hârtie sau din pânză fixată pe un cadru ușor, de lemn și care, ținută de o sfoară, se înalță și plutește în aer când bate vântul.
- zodiác¹**, -e s. n. regiune a sferei cerești care se întinde ca o fâșie de o parte și de alta a eclipticei, conținând 12 constelații prin care trece Soarele în timpul unui an; ansamblul celor 12 constelații.
- zodiác²**, -e s. n. carte populară cuprinzând preziceri asupra viitorului oamenilor, potrivit zodiei în care s-au născut.
- zoomorfism¹**, s. n. reprezentarea zeilor prin animale.
- zoomorfism²**, s. n. credință religioasă potrivit căreia oamenii se pot metamorfoza în animale.
- zóri¹**, s. m. pl., s. f. pl. lumina care apare pe cer înainte de răsăritul soarelui; timpul când apare această lumină.
- zori²**, vb. a acționa cu grabă; a merge repede, a se grăbi; a îndemna sau a obliga pe cineva să acționeze repede.
- zóri³**, vb. a se zori de ziuă a se ivi zorile, a se face ziuă.
- zugrăveálă¹**, -éli s. f. strat subțire de humă sau de lapte de var, colorat cu diferiți pigmenti minerali, care se aplică pe un perete sau pe alt element de construcție, în scop ornamental sau de protecție.
- zugrăveálă²**, -éli j s. f. pictură murală.
- zugrăví¹**, vb. a aplica un strat de zugrăveală pe un perete sau pe alt element de construcție.
- zugrăví²**, vb. a executa o pictură murală; (p. ext.) a picta, a desena.
- zugrăví³**, vb. a descrie prin cuvinte.
- zúmzet¹**, -e s. n. sunet caracteristic produs de insecte (mai ales de albine) când zboară.
- zúmzet²**, -e s. n. murmur, freamăt.
- zvâcni¹**, -uri s. n. faptul de a zvâcni; zvâcnire; zvâcneală; țâșnire.
- zvâcni²**, -ă, -ți, -e adj. care zvâcnește; care o zbughește; repezit; țâșnit.
- zvârlúgă¹**, -i s. f. pește mic de apă dulce, de culoare gălbuie, foarte iute, având la gură șase mustăți.
- zvârlúgă²**, -i s. f. (fig.) persoană iute în mișcări, sprintenă, mlădioasă.
- zvélť¹**, -ă adj. (despre oameni) subțire (în talie) și înalt; suplu.
- zvélť²**, -ă adj. (despre elemente arhitectonice, clădiri, etc.) cu forme armonioase, care se înalță cu suplețe.
- zvón¹**, -uri s. n. știre care circulă oral; informație necontrolată (uneori fiind tendențioasă).
- zvón²**, -uri s. n. zgomot confuz, produs de curgerea apei, de mișcarea frunzelor în vânt, de zumzetul insectelor etc.